

ΟΔΗΓΙΑ 2001/97/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της 4ης Δεκεμβρίου 2001

για την τροποποίηση της οδηγίας 91/308/ΕΟΚ του Συμβουλίου για την πρόληψη της χρησιμοποίησης του χρηματοπιστωτικού συστήματος για τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες

ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη:

τη συνθήκη για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, και ιδίως το άρθρο 47 παράγραφος 2, πρώτη και τρίτη φράση, και το άρθρο 95,

την πρόταση της Επιτροπής ⁽¹⁾,

τη γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής ⁽²⁾,

αποφασίζοντας σύμφωνα με τη διαδικασία του άρθρου 251 της συνθήκης ⁽³⁾, υπό το πρίσμα του κοινού σχεδίου που εγκρίθηκε από την επιτροπή συνδιαλλαγής στις 18 Σεπτεμβρίου 2001,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Η οδηγία 91/308/ΕΟΚ ⁽⁴⁾ του Συμβουλίου (αποκαλούμενη στη συνέχεια «η οδηγία»), μια από τις βασικές διεθνείς πράξεις για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, είναι σκόπιμο να προσαρμοσθεί σύμφωνα με τα συμπεράσματα της Επιτροπής και τις επιθυμίες που εξέφρασαν το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και τα κράτη μέλη. Με τον τρόπο αυτό, η οδηγία όχι μόνο θα ανταποκρίνεται καλύτερα στη σχετική διεθνή πρακτική, αλλά και θα εξακολουθήσει να παρέχει ένα υψηλό επίπεδο προστασίας του χρηματοπιστωτικού κλάδου και άλλων ευαίσθητων δραστηριοτήτων από τις επιζήμιες συνέπειες των προϊόντων του εγκλήματος.
- (2) Η Γενική Συμφωνία για το Εμπόριο Υπηρεσιών (GATS) επιτρέπει στα μέλη της να λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των δημοσίων ηθών ή να λαμβάνουν μέτρα για λόγους προληπτικής εποπτείας, μεταξύ άλλων για τη διασφάλιση της ακεραιότητας και σταθερότητας του χρηματοπιστωτικού συστήματος· τα εν λόγω μέτρα δεν θα πρέπει να επιβάλλουν περιορισμούς πέραν εκείνων που είναι αναγκαίοι για την επίτευξη των στόχων αυτών.
- (3) Η οδηγία δεν ορίζει σαφώς ποιών κρατών μελών οι αρχές θα πρέπει να ειδοποιούνται για τις ύποπτες συναλλαγές από τα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων ή χρηματοδοτικών οργανισμών που έχουν τη κεντρική τους διοίκηση σε άλλο κράτος μέλος, ούτε ποιών κρατών μελών οι αρχές είναι υπεύθυνες για την εξασφάλιση της συμμόρφωσης των εν λόγω υποκαταστημάτων προς την οδηγία. Οι αναφορές θα πρέπει να γίνονται προς τις αρχές των κρατών μελών όπου βρίσκεται το υποκατάστημα, στις οποίες και πρέπει να ανατίθενται οι προαναφερθείσες ευθύνες.

⁽¹⁾ ΕΕ C 177 Ε, 27.6.2000, σ. 14.

⁽²⁾ ΕΕ C 75 της 15.3.2000, σ. 22.

⁽³⁾ Γνώμη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Ιουλίου 2000, (ΕΕ C 121 της 24.4.2001, σ. 133), κοινή θέση του Συμβουλίου της 30ής Νοεμβρίου 2000 (ΕΕ C 36 της 2.2.2001, σ. 24) και απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 5ης Απριλίου 2001 (δεν έχει ακόμα δημοσιευθεί στην Επίσημη Εφημερίδα). Απόφαση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 13ης Νοεμβρίου 2001 και απόφαση του Συμβουλίου της 19ης Νοεμβρίου 2001.

⁽⁴⁾ ΕΕ L 166 της 28.6.1991, σ. 77.

(4) Αυτή η κατανομή των ευθυνών θα πρέπει να αναφερθεί σαφώς στην οδηγία, μέσω τροποποίησης των ορισμών του «πιστωτικού ιδρύματος» και του «χρηματοδοτικού οργανισμού».

(5) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο έχει εκφράσει ανησυχίες για το ότι οι δραστηριότητες των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος «bureaux de change» και των γραφείων έμβασης χρημάτων («money remittance offices») προσφέρονται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες αυτές θα έπρεπε να εμπίπτουν ήδη στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας. Για να εκλείψει κάθε αμφιβολία επί του θέματος, θα πρέπει να επιβεβαιωθεί ότι η οδηγία καλύπτει και τις δραστηριότητες αυτές.

(6) Για να εξασφαλισθεί η πληρέστερη δυνατή κάλυψη του χρηματοπιστωτικού κλάδου, θα πρέπει επίσης να διευκρινισθεί ότι η οδηγία εφαρμόζεται στις δραστηριότητες των εταιρειών επενδύσεων, όπως ορίζονται στην οδηγία 93/22/ΕΟΚ του Συμβουλίου της 10ης Μαΐου 1993, σχετικά με τις επενδυτικές υπηρεσίες στον τομέα των κινητών αξιών ⁽⁵⁾.

(7) Η οδηγία υποχρεώνει τα κράτη μέλη να καταπολεμούν τη νομιμοποίηση εσόδων μόνον από αδικήματα σχετικά με τα ναρκωτικά. Κατά τα τελευταία χρόνια υπήρξε τάση προς έναν πολύ ευρύτερο ορισμό της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που βασίζεται σε ένα ευρύτερο φάσμα βασικών ή υποκειμένων αδικημάτων, πράγμα που αντανακλάται π.χ. στην αναθεώρηση, κατά το 1996, των 40 συστάσεων της ομάδας διεθνούς χρηματοοικονομικής δράσης (FATF), κορυφαίου διεθνούς φορέα που ασχολείται με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

(8) Ένα ευρύτερο φάσμα βασικών αδικημάτων διευκολύνει την ενημέρωση για τις ύποπτες συναλλαγές και τη διεθνή συνεργασία στον τομέα αυτό. Ως εκ τούτου, η οδηγία θα πρέπει να προσαρμοσθεί αναλόγως.

(9) Στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ, της 3ης Σεπτεμβρίου 1998, η οποία θεσπίστηκε από το Συμβούλιο για το ξέπλυμα χρήματος, τον προσδιορισμό, τον εντοπισμό, τη δέσμευση, την κατάσχεση και τη δήμευση των οργάνων και των προϊόντων του εγκλήματος ⁽⁶⁾, τα κράτη μέλη συμφώνησαν να θεωρούν όλα τα σοβαρά εγκλήματα, όπως ορίζονται στην κοινή δράση, ως βασικά αδικήματα σε συνάρτηση με το αξιόπιστο της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

(10) Η καταπολέμηση ιδιαίτερα του οργανωμένου εγκλήματος είναι άμεσα συνδεδεμένη με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Ως εκ τούτου, ο κατάλογος των βασικών αδικημάτων θα πρέπει να αναπροσαρμοσθεί κατ' αναλογία.

⁽⁵⁾ ΕΕ L 141 της 11.6.1993, σ. 27· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22).

⁽⁶⁾ ΕΕ L 333 της 9.12.1998, σ. 1.

- (11) Η οδηγία επιβάλλει υποχρεώσεις, ιδιαίτερα σε σχέση με την αναφορά των ύποπτων συναλλαγών. Θα ήταν περισσότερο πρόσφορο και σύμφωνο με την φιλοσοφία του σχεδίου δράσης της ομάδας υψηλού επιπέδου για την καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος⁽¹⁾ να επεκταθεί η απαγόρευση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες που προβλέπει η οδηγία.
- (12) Στις 21 Δεκεμβρίου 1998, το Συμβούλιο θέσπισε την κοινή δράση 98/733/ΔΕΥ σχετικά με το αξιόπιστο της συμμετοχής σε εγκληματική οργάνωση στα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης⁽²⁾. Η κοινή αυτή δράση εκφράζει τη συμφωνία των κρατών μελών σχετικά με την ανάγκη κοινής προέγγισης στον τομέα αυτό.
- (13) Όπως απαιτεί η οδηγία, ο χρηματοπιστωτικός κλάδος, και ιδίως τα πιστωτικά ιδρύματα, σε όλα τα κράτη μέλη αναφέρουν τις συναλλαγές που θεωρούν ύποπτες. Σύμφωνα με τα υπάρχοντα στοιχεία, η διενέργεια αυστηρότερων ελέγχων στον χρηματοπιστωτικό κλάδο ώθησε τους επιδιώκοντες τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες να αναζητήσουν εναλλακτικές μεθόδους για την απόκρυψη της προέλευσης των εσόδων από εγκληματικές πράξεις.
- (14) Οι επιδιώκοντες τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες τείνουν να προσφεύγουν περισσότερο σε δραστηριότητες μη χρηματοοικονομικού χαρακτήρα. Αυτό επιβεβαιώνεται από τις εργασίες της FATF για τις τεχνικές και την τυπολογία της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (15) Οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η οδηγία σχετικά με την εξακρίβωση της ταυτότητας των συναλλασσομένων, την τήρηση στοιχείων και την αναφορά των ύποπτων συναλλαγών θα πρέπει να επεκταθούν και σε έναν περιορισμένο αριθμό δραστηριοτήτων και επαγγελμάτων που αποδεδειγμένως προσφέρονται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (16) Οι συμβολαιογράφοι και οι ανεξάρτητοι επαγγελματίες νομικοί, όπως ορίζονται από τα κράτη μέλη, θα πρέπει να υπάγονται στις διατάξεις της οδηγίας όταν συμμετέχουν σε χρηματοοικονομικές ή εταιρικές συναλλαγές, συμπεριλαμβανομένης της παροχής φορολογικών συμβουλών, όπου υπάρχει ο μεγαλύτερος κίνδυνος κατάχρησης των υπηρεσιών αυτών των επαγγελματιών νομικών για τη νομιμοποίηση των εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (17) Ωστόσο, όταν ανεξάρτητα μέλη επαγγελμάτων που παρέχουν νομικές συμβουλές, και τα οποία αναγνωρίζονται από το νόμο και υπόκεινται σε έλεγχο, όπως οι δικηγόροι, εξακρίβωνουν τη νομική θέση ενός πελάτη ή εκπροσωπούν τον πελάτη σε δίκη, δεν θα ήταν σκόπιμο, βάσει της οδηγίας, να επιβληθεί σε αυτούς τους επαγγελματίες νομικούς, για τις συγκεκριμένες δραστηριότητές τους, η υποχρέωση να αναφέρουν τυχόν υπόνοιες για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Πρέπει να προβλεφθούν εξαιρέσεις από την υποχρέωση γνωστοποίησης πληροφοριών που αποκτήθηκαν πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά από τη δίκη, ή κατά τη διάρκεια της εξακρίβωσης της νομικής θέσης του πελάτη. Συνεπώς, η παροχή νομικών συμβουλών εξακολουθεί να υπόκειται στην τήρηση του επαγγελματικού απορρήτου, εκτός εάν ο ίδιος ο νομικός σύμβουλος συμμετέχει σε δραστηριότητες νομιμοποίησης παράνομων εσόδων, εάν οι νομικές συμβουλές παρέχονται με σκοπό τη νομιμοποίηση παράνομων εσόδων ή εάν ο δικηγόρος γνωρίζει ότι ο πελάτης του ζητεί νομικές συμβουλές προκειμένου να προβεί σε νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.
- (18) Υπηρεσίες άμεσα συγκρίσιμες πρέπει να αντιμετωπίζονται ομοίως, όταν παρέχονται από επαγγελματία καλυπτόμενο από την παρούσα οδηγία. Προκειμένου να διαφυλαχθούν τα δικαιώματα που θεσπίζονται στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Θεμελιωδών Ελευθεριών (ΕΣΑΔ) και τη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, όσον αφορά τους ελεγκτές, τους εξωτερικούς λογιστές και τους φορολογικούς συμβούλους που, σε ορισμένα κράτη μέλη, δικαιούνται να υπερασπίζονται ή να εκπροσωπούν τον πελάτη τους ενώπιον δικαστηρίου ή να εξακρίβωνουν τη νομική του θέση, οι πληροφορίες που αποκτούν κατά την εκτέλεση αυτών των καθηκόντων δεν θα πρέπει να υπόκεινται στις υποχρεώσεις αναφοράς βάσει της οδηγίας.
- (19) Η οδηγία αναφέρεται αφενός στις «αρχές που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» προς τις οποίες πρέπει να αναφέρονται οι ύποπτες συναλλαγές και, αφετέρου, σε αρχές εξουσιοδοτημένες βάσει νόμου ή άλλης ρυθμίσεως να εποπτεύουν τα ιδρύματα, οργανισμούς ή πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία («αρμόδιες αρχές»). Η οδηγία δεν υποχρεώνει τα κράτη μέλη να συστήνουν τέτοιες «αρμόδιες αρχές» εφόσον δεν υπάρχουν, οι δε δικηγορικοί σύλλογοι ή άλλες αυτορρυθμιζόμενες οργανώσεις ελεύθερων επαγγελματιών δεν περιλαμβάνονται στον όρο «αρμόδιες αρχές».
- (20) Στην περίπτωση των συμβολαιογράφων και των ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών, προκειμένου να ληφθεί δεόντως υπόψη το επαγγελματικό καθήκον εχεμύθειας που έχουν έναντι των πελατών τους, θα πρέπει να δοθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να ορίζουν το δικηγορικό σύλλογο ή άλλες αυτορρυθμιζόμενες οργανώσεις ελεύθερων επαγγελματιών ως τον φορέα, στον οποίο οι επαγγελματίες αυτοί θα μπορούν να αναφέρουν τις πιθανές περιπτώσεις νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Οι κανόνες για το χειρισμό των αναφορών αυτών και την ενδεχόμενη διαβίβασή τους στις «αρχές που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες» και, γενικότερα, οι κατάλληλες μορφές συνεργασίας μεταξύ των δικηγορικών συλλόγων ή των επαγγελματιών οργανώσεων και των αρχών αυτών θα πρέπει να καθορίζονται από τα κράτη μέλη,

ΕΞΕΔΩΣΑΝ ΤΗΝ ΠΑΡΟΥΣΑ ΟΔΗΓΙΑ:

Άρθρο 1

Η οδηγία 91/308/ΕΟΚ τροποποιείται ως εξής:

1. Το άρθρο 1 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 1

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

- Α. «Πιστωτικό ίδρυμα»: κάθε ίδρυμα κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1, πρώτο εδάφιο της οδηγίας 2000/12/ΕΚ (*), καθώς και κάθε ευρισκόμενο στην Κοινότητα υποκατάστημα, κατά την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 3 της εν λόγω οδηγίας, πιστωτικού ιδρύματος με έδρα εντός ή εκτός της Κοινότητας.

(1) ΕΕ C 251 της 15.8.1997, σ. 1.

(2) ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

B. “Χρηματοδοτικός οργανισμός”:

1. κάθε επιχείρηση εκτός από πιστωτικό ίδρυμα, η κύρια δραστηριότητα της οποίας συνίσταται στη διενέργεια μιας ή περισσότερων από τις πράξεις που περιλαμβάνονται στα σημεία 2 έως 12 και 14 του καταλόγου ο οποίος παρατίθεται στο παράρτημα I της οδηγίας 2000/12/ΕΚ. Σ' αυτές περιλαμβάνονται και οι δραστηριότητες των ανταλλακτηρίων συναλλάγματος και των γραφείων έμβασης χρημάτων,
2. οι ασφαλιστικές εταιρίες οι οποίες έχουν λάβει μόνιμη άδεια λειτουργίας σύμφωνα με την οδηγία 79/267/ΕΟΚ (**), εφόσον ασκούν δραστηριότητες που καλύπτονται από την οδηγία αυτή,
3. οι επιχειρήσεις επενδύσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 της οδηγίας 93/22/ΕΟΚ (***),
4. οι οργανισμοί συλλογικών επενδύσεων που διαθέτουν στο κοινό μέσω της αγοράς μερίδια ή μετοχές τους.

Στον ορισμό αυτό του χρηματοδοτικού οργανισμού εμπιπτουν και τα ευρισκόμενα στην Κοινότητα υποκαταστήματα των χρηματοδοτικών οργανισμών με έδρα εντός ή εκτός της Κοινότητας.

Γ. “Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες”: οι ακόλουθες εκ προθέσεως τελούμενες πράξεις:

- η μετατροπή ή η μεταβίβαση περιουσίας, εν γνώσει του ότι προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα, με σκοπό την απόκρυψη ή την συγκάλυψη της παράνομης προέλευσής τους, ή την παροχή συνδρομής σε οποιονδήποτε ενέχεται στη δραστηριότητα αυτή, προκειμένου να αποφύγει τις έννομες συνέπειες των πράξεών του,
- η απόκρυψη ή η συγκάλυψη της αλήθειας όσον αφορά την φύση, προέλευση, διάθεση ή διακίνηση περιουσίας ή τον τόπο όπου αυτή ευρίσκεται, ή την κυριότητα επί περιουσίας ή σχετικών με αυτή δικαιωμάτων, εν γνώσει του ότι η περιουσία αυτή προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα,
- η απόκτηση, η κατοχή ή η χρήση περιουσίας εν γνώσει, κατά τον χρόνο της κτήσης, του γεγονότος ότι η περιουσία προέρχεται από παράνομη δραστηριότητα ή από πράξη συμμετοχής σε παράνομη δραστηριότητα,
- η συμμετοχή σε μια από τις πράξεις που αναφέρουν οι προηγούμενες περιπτώσεις, η σύσταση οργανώσεως για τη διάπραξη της, η απόπειρα διάπραξης, η υποβοήθηση, η υποκίνηση, η παροχή συμβουλών σε τρίτο για τη διάπραξη της ή η διευκόλυνση της τέλεσης της πράξης.

Η γνώση, η πρόθεση ή ο σκοπός που απαιτούνται ως στοιχεία των πράξεων που προαναφέρθηκαν, μπορούν να συνάγονται από τις πραγματικές περιστάσεις.

Νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες υπάρχει ακόμη και αν οι δραστηριότητες από τις οποίες προέρχονται τα προς νομιμοποίηση περιουσιακά στοιχεία, έχουν διαπραχθεί στο έδαφος άλλου κράτους μέλους ή τρίτης χώρας.

Δ. “Περιουσία”: περιουσιακά στοιχεία κάθε είδους, ενσώματα ή ασώματα, κινητά ή ακίνητα, υλικά ή άυλα, καθώς και τα νομικά έγγραφα ή στοιχεία που αποδεικνύουν τίτλο

ιδιοκτησίας ή δικαιώματα προς απόκτηση τέτοιων περιουσιακών στοιχείων.

Ε. “Παράνομη δραστηριότητα”: κάθε είδους παράνομη ανάμειξη στην διάπραξη σοβαρού εγκλήματος,

Ως σοβαρά εγκλήματα λογίζονται τουλάχιστον:

- οποιοδήποτε από τα αδικήματα που ορίζονται στο άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο α) της σύμβασης της Βιέννης,
- οι δραστηριότητες των εγκληματικών οργανώσεων, όπως ορίζονται στο άρθρο 1 της κοινής δράσης 98/733/ΔΕΥ (****),
- η απάτη, τουλάχιστον βαρείας μορφής, όπως ορίζεται στο άρθρο 1 παράγραφος 1 και άρθρο 2 της σύμβασης για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (*****),
- η δωροδοκία,
- αδίκημα το οποίο μπορεί να αποφέρει ουσιώδεις προσόδους και το οποίο, σύμφωνα με την ποινική νομοθεσία του κράτους μέλους, τιμωρείται με σοβαρή ποινή φυλάκισης.

Τα κράτη μέλη, το αργότερο στις 15 Δεκεμβρίου 2004, τροποποιούν τον ορισμό που προβλέπεται στην παρούσα περίπτωση προκειμένου να ευθυγραμμιστεί ο ορισμός αυτός με τον ορισμό του σοβαρού εγκλήματος στην κοινή δράση 98/699/ΔΕΥ. Το Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να υποβάλει, το αργότερο στις 15 Δεκεμβρίου 2004, πρόταση οδηγίας για τη σχετική τροποποίηση της παρούσας οδηγίας.

Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, τα κράτη μέλη δύνανται να ορίζουν οποιοδήποτε άλλο αδίκημα ως εγκληματική δραστηριότητα.

ΣΤ. “Αρμόδιες αρχές”: οι εθνικές αρχές, οι εξουσιοδοτημένες, βάσει νομοθετικής ή κανονιστικής διάταξης, να εποπτεύουν τη δραστηριότητα οποιουδήποτε από τα ιδρύματα, οργανισμούς ή πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία.

(*) ΕΕ L 126 της 26.5.2000, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε από την οδηγία 2000/28/ΕΚ (ΕΕ L 275 της 27.10.2000, σ. 37).

(**) ΕΕ L 63 της 13.3.1979, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 95/26/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 168 της 18.7.1995, σ. 7).

(***) ΕΕ L 141 της 11.6.1993, σ. 27· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 97/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 84 της 26.3.1997, σ. 22).

(****) ΕΕ L 351 της 29.12.1998, σ. 1.

(*****) ΕΕ C 316 της 27.11.1995, σ. 48.»

2. Παρεμβάλλεται το ακόλουθο άρθρο:

«Άρθρο 2α

Τα κράτη μέλη μεριμνούν για την επιβολή των υποχρεώσεων που προβλέπονται από την παρούσα οδηγία στα ακόλουθα ιδρύματα και οργανισμούς:

1. πιστωτικά ιδρύματα, όπως ορίζονται στο σημείο Α του άρθρου 1,

2. χρηματοδοτικούς οργανισμούς, όπως ορίζονται στο σημείο Β του άρθρου 1,
- καθώς και στα ακόλουθα νομικά ή φυσικά πρόσωπα κατά την άσκηση των επαγγελματικών τους δραστηριοτήτων:
3. ελεγκτές, εξωτερικούς λογιστές και φορολογικούς συμβούλους,
4. κτηματομεσίτες,
5. συμβολαιογράφους και άλλους ανεξάρτητους επαγγελματίες νομικούς, όταν συμμετέχουν είτε:
- a) βοηθώντας στο σχεδιασμό ή στην υλοποίηση συναλλαγών για τους πελάτες τους σχετικά με:
- την αγορά και πώληση ακινήτων ή επιχειρήσεων,
 - τη διαχείριση χρημάτων, τίτλων ή άλλων περιουσιακών στοιχείων των πελατών τους,
 - το άνοιγμα ή τη διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών, λογαριασμών ταμειωτηρίου ή λογαριασμών τίτλων,
 - την οργάνωση των εισφορών των αναγκαιών για τη δημιουργία, λειτουργία ή διοίκηση εταιρειών,
 - τη σύσταση, λειτουργία ή διοίκηση καταπιστευματικών εταιρειών, επιχειρήσεων ή ανάλογων μονάδων,
- β) είτε ενεργούν εξ ονόματος και για λογαριασμό των πελατών τους στο πλαίσιο χρηματοοικονομικών συναλλαγών ή συναλλαγών επί ακινήτων,
6. εμπόρους αγαθών μεγάλης αξίας, όπως πολύτιμων λίθων ή μετάλλων, ή έργων τέχνης, και εκπλειστηριαστές, όταν η πληρωμή γίνεται τοις μετρητοίς και για ποσό τουλάχιστον 15 000 Ευρώ,
7. καζίνα.»

3. Το άρθρο 3 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να απαιτούν από τους πελάτες τους την απόδειξη της ταυτότητάς τους μέσω του κατάλληλου αποδεικτικού εγγράφου, όταν συνάπτουν επιχειρηματικές σχέσεις, ιδίως, προκειμένου για ιδρύματα ή οργανισμούς, κατά το άνοιγμα λογαριασμών καταθέσεων ή ταμειωτηρίου ή κατά την παροχή υπηρεσιών φύλαξης περιουσιακών στοιχείων.

2. Η υποχρέωση απόδειξης της ταυτότητας ισχύει για κάθε συναλλαγή με πελάτες εκτός από αυτούς που αναφέρονται στην παράγραφο 1, το ποσό της οποίας φθάνει ή υπερβαίνει τα 15 000 Ευρώ, ανεξάρτητα από το αν διενεργείται με μία μόνη πράξη ή με περισσότερες μεταξύ των οποίων φαίνεται να υπάρχει κάποια σχέση. Εάν το ποσό δεν είναι γνωστό κατά την διενέργεια της συναλλαγής, το οικείο ίδρυμα, οργανισμός ή πρόσωπο προβαίνει σε εξακρίβωση της ταυτότητας μόλις το γνωρίσει και διαπιστώσει ότι φθάνει το κατώτατο όριο.

3. Κατά παρέκκλιση από τις ανωτέρω παραγράφους, δεν απαιτείται η εξακρίβωση της ταυτότητας σε περιπτώσεις ασφαλιστηρίων συμβολαίων που συνάπτονται από ασφαλιστικές εταιρείες στις οποίες έχει χορηγηθεί άδεια λειτουργίας κατά την έννοια της οδηγίας 92/96/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 10ης Νοεμβρίου 1992, για το συντονισμό των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν

την πρωτασφάλιση ζωής (τρίτη οδηγία σχετικά με την ασφάλεια ζωής) (*), εφόσον ασκούν δραστηριότητες που υπάγονται στην εν λόγω οδηγία, εάν το ποσό του ή των περιοδικών ασφαλιστρών που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους δεν υπερβαίνει τα 1 000 Ευρώ ή, στην περίπτωση εφάπαξ καταβολής, τα 2 500 Ευρώ. Εάν το ή τα περιοδικά ασφαλίστρα που πρόκειται να καταβληθούν κατά τη διάρκεια ενός έτους αυξηθούν ώστε να υπερβούν το όριο των 1 000 Ευρώ, τότε απαιτείται εξακρίβωση ταυτότητας.

4. Τα κράτη μέλη μπορούν να ορίζουν ότι η εξακρίβωση της ταυτότητας δεν είναι υποχρεωτική για συμβόλαια συνταξιοδοτικής ασφάλισης που συνάπτονται δυνάμει συμβάσεων εργασίας ή επαγγελματικής δραστηριότητας του ασφαλισμένου, υπό τον όρο ότι τα συμβόλαια αυτά δεν περιλαμβάνουν ρήτρα εξαγοράς ούτε μπορούν να χρησιμεύσουν ως εγγύηση δανείου.

5. Κατά παρέκκλιση από τις ανωτέρω παραγράφους, είναι υποχρεωτική η εξακρίβωση της ταυτότητας όλων των πελατών των καζίνων οι οποίοι αγοράζουν ή πωλούν μάρκες αξίας 1 000 Ευρώ ή πλέον.

6. Σε κάθε περίπτωση, τα καζίνα που τελούν υπό κρατική εποπτεία θεωρείται ότι ανταποκρίνονται στην υποχρέωση εξακρίβωσης της ταυτότητας που ορίζεται στην παρούσα οδηγία, εάν πραγματοποιούν την καταχώριση και την εξακρίβωση της ταυτότητας των πελατών τους ήδη κατά την είσοδό τους στο καζίνο, ανεξάρτητα από το πόσες μάρκες αγοράζουν.

7. Σε περίπτωση αμφιβολίας για το αν οι πελάτες που αναφέρονται στις προηγούμενες παραγράφους ενεργούν για ίδιο λογαριασμό ή σε περίπτωση βεβαιότητας περί του ότι δεν ενεργούν για ίδιο λογαριασμό, τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία λαμβάνουν τα ευλόγως απαιτούμενα μέτρα προκειμένου να συλλέξουν πληροφορίες για την πραγματική ταυτότητα των προσώπων για λογαριασμό των οποίων ενεργούν οι πελάτες αυτοί.

8. Τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία προβαίνουν στην εν λόγω εξακρίβωση ταυτότητας, ακόμη και αν το ύψος της συναλλαγής είναι κατώτερο από τα καθορισθέντα κατώτερα όρια, απ' ης στιγμής υπάρχει υπόνοια ότι πρόκειται για νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

9. Τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία δεν υποχρεούνται να προβαίνουν στην εξακρίβωση ταυτότητας που προβλέπει το παρόν άρθρο, όταν ο πελάτης είναι και αυτός πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικός οργανισμός που καλύπτεται από την παρούσα οδηγία ή πιστωτικό ίδρυμα ή χρηματοδοτικός οργανισμός εγκατεστημένος σε τρίτη χώρα, η οποία επιβάλλει, κατά την άποψη των οικείων κρατών μελών, ισοδύναμες απαιτήσεις με τις προβλεπόμενες από την παρούσα οδηγία.

10. Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι η υποχρέωση εξακρίβωσης ταυτότητας, όσον αφορά τις συναλλαγές που αναφέρονται στις παραγράφους 3 και 4, πληροίται όταν διαπιστωθεί ότι η πληρωμή της συναλλαγής πρέπει να χρεωθεί σε λογαριασμό που έχει ανοιχθεί στο όνομα του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα που υπάγεται στην παρούσα οδηγία σύμφωνα με τις απαιτήσεις της παραγράφου 1.

11. Τα κράτη μέλη μεριμνούν οπωσδήποτε ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να λαμβάνουν τα ειδικά και πρόσφορα μέτρα που είναι αναγκαία για την αντιμετώπιση του αυξημένου κινδύνου νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, ο οποίος προκύπτει όταν συνάπτονται επιχειρηματικές σχέσεις ή πραγματοποιούνται συναλλαγές με πελάτη, χωρίς τη φυσική του παρουσία για να μπορεί να εξακριβωθεί η ταυτότητά του ("πράξεις εξ αποστάσεως"). Με τα μέτρα αυτά εξασφαλίζεται η εξακρίβωση της ταυτότητας του πελάτη, π.χ. απαιτώντας πρόσθετα αποδεικτικά πιστοποιητικά, ή συμπληρωματικά μέτρα για την εξακρίβωση ή πιστοποίηση των υποβληθέντων δικαιολογητικών, ή επιβεβαιωτική πιστοποίηση από ίδρυμα ή οργανισμό που υπάγεται στην παρούσα οδηγία, ή απαιτώντας ότι η πρώτη πληρωμή στα πλαίσια των συναλλαγών πραγματοποιείται μέσω λογαριασμού, ο οποίος έχει ανοιχθεί επ' ονόματι του πελάτη σε πιστωτικό ίδρυμα διεπόμενο από την παρούσα οδηγία. Οι διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου που προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1, λαμβάνουν ειδικά υπόψη αυτά τα μέτρα.

(*) ΕΕ L 360 της 9.12.1992, σ. 1· οδηγία όπως τροποποιήθηκε τελευταία από την οδηγία 2000/64/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ L 290 της 17.11.2000, σ. 27).»

4. Στα άρθρα 4, 5, 8 και 10 οι λέξεις «τα πιστωτικά ιδρύματα και οι χρηματοδοτικοί οργανισμοί» αντικαθίστανται από τις λέξεις «τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία».

5. Το άρθρο 6 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 6

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία καθώς και τα διευθυντικά στελέχη και οι υπάλληλοί τους να συνεργάζονται πλήρως με τις αρχές τις υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες:

α) ενημερώνοντας τις εν λόγω αρχές, με δική τους πρωτοβουλία, για κάθε γεγονός που θα μπορούσε να αποτελέσει ένδειξη πράξης νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες,

β) παρέχοντας στις εν λόγω αρχές, τη αιτήσε τους, όλες τις απαιτούμενες πληροφορίες σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπει η εφαρμοστέα νομοθεσία.

2. Οι πληροφορίες που αναφέρονται στο πρώτο εδάφιο διαβιβάζονται στις υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες αρχές του κράτους μέλους, στο έδαφος του οποίου βρίσκεται το ίδρυμα ή ο οργανισμός ή το πρόσωπο το οποίο τις διαβιβάζει. Η διαβίβαση αυτή πραγματοποιείται κατά κανόνα από το πρόσωπο ή τα πρόσωπα που έχουν οριστεί από τα ιδρύματα, τους οργανισμούς και τα πρόσωπα σύμφωνα με τις διαδικασίες που προβλέπονται στο άρθρο 11 παράγραφος 1 σημείο α).

3. Στην περίπτωση των συμβολαιογράφων και των ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών που αναφέρονται στο άρθρο 2α σημείο 5, τα κράτη μέλη μπορούν να ορίσουν ως αρχή που πρέπει να ενημερωθεί για τα αναφερόμενα στην παράγραφο 1 στοιχείο α) γεγονότα, κατάλληλη αυτορρυθμιζόμενη οργάνωση του οικείου επαγγελματικού κλάδου. Στην περίπτωση αυτή, ορίζουν τις κατάλληλες μορφές συνεργα-

σίας μεταξύ αυτής της οργάνωσης και των αρχών που είναι υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες.

Τα κράτη μέλη δεν οφείλουν να τηρούν τις υποχρεώσεις που θεσπίζονται στην παράγραφο 1 έναντι των συμβολαιογράφων, των ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών, των ελεγκτών, εξωτερικών λογιστών και φορολογικών συμβούλων όσον αφορά τις πληροφορίες που λαμβάνουν από ή σχετικά με πελάτη τους, κατά τη διαπίστωση του νομικού καθεστώτος του πελάτη ή όταν τον υπερασπίζονται ή τον εκπροσωπούν στα πλαίσια ή σχετικά με κάποια δικαστική διαδικασία, συμπεριλαμβανομένων των συμβουλών για την κίνηση ή την αποφυγή σχετικής διαδικασίας, ανεξαρτήτως αν οι πληροφορίες λαμβάνονται πριν, κατά τη διάρκεια ή μετά την δικαστική διαδικασία.»

6. Το άρθρο 7 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 7

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να αποφεύγουν την εκτέλεση συναλλαγών, για τις οποίες γνωρίζουν ή υποπτεύονται ότι συνδέονται με νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, προτού ενημερώσουν τις κατ' άρθρο 6 αρχές. Οι εν λόγω αρχές μπορούν, υπό τους όρους που προβλέπει το εθνικό τους δίκαιο, να δώσουν εντολή να μην εκτελεστεί η συναλλαγή. Αν υπάρχει υπόνοια ότι η συναλλαγή συνιστά νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, και εφόσον η αποφυγή της είναι αδύνατη ή ενδέχεται να εμποδίσει τη δίωξη των προσώπων υπέρ των οποίων διενεργείται η εικαζόμενη νομιμοποίηση εσόδων, τα ενεχόμενα ιδρύματα, οργανισμοί και πρόσωπα παρέχουν τις απαιτούμενες πληροφορίες αμέσως μετά τη συναλλαγή.»

7. Στο άρθρο 8, το ισχύον κείμενο γίνεται παράγραφος 1 και προστίθεται το ακόλουθο κείμενο:

«2. Τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται βάσει της παρούσας οδηγίας να επιβάλλουν την υποχρέωση που καθορίζεται στην παράγραφο 1 στα επαγγέλματα που αναφέρονται στο άρθρο 6 παράγραφος 3 δεύτερο εδάφιο.»

8. Το άρθρο 9 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 9

Η καλή τη πίστη γνωστοποίηση στις αρχές, τις υπεύθυνες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, από ίδρυμα ή πρόσωπο που υπάγεται στην παρούσα οδηγία ή από υπάλληλο ή διευθυντικό στέλεχος αυτών, δεν αποτελεί παράβαση τυχόν συμβατικής ή νομοθετικής, κανονιστικής ή διοικητικής απαγόρευσης της ανακοίνωσης πληροφοριών και δεν συνεπάγεται οποιουδήποτε είδους ευθύνη για το πιστωτικό ίδρυμα, το πρόσωπο, τα διευθυντικά στελέχη ή τους υπαλλήλους τους.»

9. Στο άρθρο 10, προστίθεται το ακόλουθο κείμενο:

«Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι εποπτεύουσες αρχές, οι οποίες είναι επιφορτισμένες, βάσει νομοθετικής ή κανονιστικής διάταξης, με την εποπτεία των αγορών μετοχών, συναλλάγματος και χρηματοοικονομικών παραγώγων, να ενημερώνουν τις αρχές που είναι αρμόδιες για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες, εάν ανακαλύψουν γεγονότα που θα μπορούσαν να αποτελούν αποδείξεις νομιμοποίησης εσόδων από τις δραστηριότητες αυτές.»

10. Το άρθρο 11 αντικαθίσταται από το ακόλουθο κείμενο:

«Άρθρο 11

1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία:

α) Να θεσπίσουν κατάλληλες διαδικασίες εσωτερικού ελέγχου και επικοινωνίας ώστε να προλαμβάνουν και να εμποδίζουν τη διενέργεια συναλλαγών που συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες·

β) να λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα έτσι ώστε οι υπάλληλοί τους να γνωρίζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας. Τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν τη συμμετοχή των εν λόγω υπαλλήλων σε ειδικά προγράμματα κατάρτισης, τα οποία τους βοηθούν να εντοπίζουν τις δραστηριότητες που τυχόν συνδέονται με τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τους διδάσκουν να ενεργούν σωστά σε παρόμοιες περιπτώσεις.

Όταν φυσικό πρόσωπο εμπίπτει σε οποιαδήποτε από τις κατηγορίες που προβλέπονται στο άρθρο 2α, σημεία 3 έως 7, αναλαμβάνει την επαγγελματική του δραστηριότητα ως υπάλληλος νομικού προσώπου, οι δυνάμει του παρόντος άρθρου υποχρεώσεις βαρύνουν το νομικό πρόσωπο και όχι το φυσικό.

2. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε τα ιδρύματα, οι οργανισμοί και τα πρόσωπα που υπάγονται στην παρούσα οδηγία να έχουν πρόσβαση σε ενημερωμένες πληροφορίες σχετικά με τις πρακτικές των μετερχομένων τη νομιμοποίηση εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και τις ενδείξεις για τον εντοπισμό υπόπτων συναλλαγών.»

11. Στο άρθρο 12, η φράση «των κατ' άρθρο 1 πιστωτικών ιδρυμάτων και χρηματοδοτικών οργανισμών» αντικαθίσταται από τη φράση «των ιδρυμάτων, οργανισμών και προσώπων που αναφέρονται στο άρθρο 2α».

Άρθρο 2

Εντός τριών ετών από την έναρξη ισχύος της παρούσας οδηγίας, η Επιτροπή προβαίνει σε ειδική εξέταση, στο πλαίσιο της έκθεσης που προβλέπεται στο άρθρο 17 της οδηγίας 91/308/

ΕΟΚ, με αντικείμενο τα διάφορα θέματα που αφορούν την εφαρμογή της πέμπτης περίπτωσης του άρθρου 1 σημείο (Ε), το ειδικό καθεστώς των δικηγόρων και άλλων ανεξάρτητων επαγγελματιών νομικών, την εξακρίβωση της ταυτότητας των πελατών σε συναλλαγές εξ αποστάσεως και τις πιθανές συνέπειες για το ηλεκτρονικό εμπόριο.

Άρθρο 3

1. Τα κράτη μέλη θέτουν σε ισχύ τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις για να συμμορφωθούν με την παρούσα οδηγία έως τις 15 Ιουνίου 2003 το αργότερο. Πληροφορούν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.

Οι διατάξεις αυτές, όταν θεσπίζονται από τα κράτη μέλη, αναφέρονται στην παρούσα οδηγία, ή συνοδεύονται από παρόμοια αναφορά κατά την επίσημη δημοσίευσή τους. Οι λεπτομέρειες της αναφοράς αυτής καθορίζονται από τα κράτη μέλη.

2. Τα κράτη μέλη ανακοινώνουν στην Επιτροπή το κείμενο των ουσιαστών διατάξεων εσωτερικού δικαίου που θεσπίζουν στο πεδίο που διέπεται από την παρούσα οδηγία.

Άρθρο 4

Η παρούσα οδηγία αρχίζει να ισχύει από την ημέρα της δημοσίευσής της στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

Άρθρο 5

Η παρούσα οδηγία απευθύνεται στα κράτη μέλη.

• Βρυξέλλες, 4 Δεκεμβρίου 2001.

Για το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Η Πρόεδρος

N. FONTAINE

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

D. REYNERS